

CİLT : 11 SAYI : 29 EYLÜL 2019

VOLUME : 11 ISSUE : 29 SEPT. 2019

ISSN 1309-1387

MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ
**SOSYAL
BİLİMLER
ENSTİTÜSÜ
DERGİSİ**

eylül
september

Mehmet Akif Ersoy University Journal of Social Sciences Institute

2019
BURDUR

PLATFORM ve DİZİNLERİ TARAFINDAN TARANMAKTADIR

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Adına Sahibi

Chief on behalf of Burdur Mehmet Akif Ersoy University

Prof. Dr. Adem KORKMAZ
Rektör

Editör / Editor

Prof. Dr. Murat KAYALAR
Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Editör Yardımcıları / Co-Editors

Dr. Öğr. Üyesi Gökhan KALAĞAN
Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Öğr. Gör. Behiç ÇETİN
Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Danışma Kurulu / Advisory Board

- Prof. Dr. Adem KORKMAZ
Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
- Prof. Dr. Belkıs ÖZKARA
Afyon Kocatepe Üniversitesi
- Prof. Dr. Betül KARAGÖZ YERDELEN
Giresun Üniversitesi
- Prof. Dr. Durmuş ACAR
Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
- Prof. Dr. Fevzi OKUMUŞ
University of Central Florida
- Prof. Dr. Hasan BABACAN
Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
- Prof. Dr. Havva İŞKAN İŞİK
Akdeniz Üniversitesi
- Prof. Dr. Hüseyin GÜL
Süleyman Demirel Üniversitesi
- Prof. Dr. Mehmet GENÇTÜRK
Süleyman Demirel Üniversitesi
- Prof. Dr. Metin TOPÇUOĞLU
Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi
- Prof. Dr. Mithat ÜNER
Atılım Üniversitesi
- Prof. Dr. Nesrin DEMİR
İzmir Katip Çelebi Üniversitesi
- Prof. Dr. Özcan GÜNGÖR
Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
- Prof. Dr. Saffet KÖSE
İzmir Katip Çelebi Üniversitesi
- Prof. Dr. Sevil ATASOY
Üsküdar Üniversitesi
- Prof. Dr. Zeynep KOÇEL ERDEM
Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi

Yayın Kurulu / Editorial Board

- Prof. Dr. A. Şevki DUYMAZ
Süleyman Demirel Üniversitesi
- Prof. Dr. İbrahim Atilla ACAR
İzmir Katip Çelebi Üniversitesi
- Prof. Dr. Levent AYTEMİZ
Karabük Üniversitesi
- Prof. Dr. Murat KAYALAR
Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
- Prof. Dr. Mustafa Zihni TUNCA
Süleyman Demirel Üniversitesi
- Prof. Dr. Ümit ARKLAN
Süleyman Demirel Üniversitesi
- Prof. Dr. Veli ATMACA
Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
- Prof. Dr. Yüksel METİN
Süleyman Demirel Üniversitesi
- Prof. Dr. Mevlüt ALBAYRAK
Süleyman Demirel Üniversitesi
- Doç. Dr. B. Ayça POLAT BECKS
Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
- Doç. Dr. Fatma Arzu DEMİREL
Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
- Doç. Dr. Gökhan ÖZDEMİR
Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
- Doç. Dr. Osman TUĞAY
Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
- Doç. Dr. Ökkeş KESİCİ
Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
- Doç. Dr. Zafer YILDIZ
Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi
- Doç. Dr. Nursuale AYTBAEVA
Ahmet Yesevi Üniversitesi
- Dr. Öğr. Üyesi Gökhan KALAĞAN
Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
- Dr. Öğr. Üyesi Ummuhan KAYGISIZ
Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Bu Sayının Hakemleri / Academic Referees of This Issue

- Prof. Dr. Lokman TURAN - *Atatürk Üniversitesi*
Prof. Dr. Murat KAYALAR - *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi*
Prof. Dr. Mustafa SAKAL - *Dokuz Eylül Üniversitesi*
Prof. Dr. Mustafa Zihni TUNCA - *Süleyman Demirel Üniversitesi*
Prof. Dr. Nezihe Figen ERSOY ARCA - *Anadolu Üniversitesi*
Prof. Dr. Ramazan ERTURGUT - *Akdeniz Üniversitesi*
Prof. Dr. Yasemin Gülbahar GÜVEN - *Ankara Üniversitesi*
Doç. Dr. Elif Türkan ARSLAN - *İzmir Katip Çelebi Üniversitesi*
Doç. Dr. Evrim MAYATÜRK AKYOL - *İzmir Katip Çelebi Üniversitesi*
Doç. Dr. Gülten CÜCEOĞLU ÖNDER - *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi*
Doç. Dr. Hakan ÜLPER - *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi*
Doç. Dr. Mehmet YASTI - *Necmettin Erbakan Üniversitesi*
Doç. Dr. Sancar TUNALI - *Anadolu Üniversitesi*
Doç. Dr. Sibel KARADUMAN - *Akdeniz Üniversitesi*
Doç. Dr. Zafer YILDIZ - *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi*
Doç. Dr. Emra DURUKAN - *Mersin Üniversitesi*
Doç. Dr. Şaban KÖKTÜRK - *Sakarya Üniversitesi*
Doç. Dr. Vural ÇAĞLIYAN - *Selçuk Üniversitesi*
Dr Öğr. Üyesi Eylem BAYRAKÇI - *Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi*
Dr. Öğr. Üyesi Ahmet Buğra HAMŞIOĞLU - *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi*
Dr. Öğr. Üyesi Ahmet SONGUR - *Süleyman Demirel Üniversitesi*
Dr. Öğr. Üyesi Ayşegül ERGÜN - *Manisa Celal Bayar Üniversitesi*
Dr. Öğr. Üyesi Burcu Şefika DOĞRUL - *Mersin Üniversitesi*
Dr. Öğr. Üyesi Emel SARITAŞ - *Pamukkale Üniversitesi*
Dr. Öğr. Üyesi Emrah FİRİDİN - *Karadeniz Teknik Üniversitesi*
Dr. Öğr. Üyesi Engin GÖKÇÜR - *Gümüşhane Üniversitesi*
Dr. Öğr. Üyesi Erhan EKİCİ - *Pamukkale Üniversitesi*
Dr. Öğr. Üyesi Ertan BECEREN - *Süleyman Demirel Üniversitesi*
Dr. Öğr. Üyesi Fatih KAYAALP - *Düzce Üniversitesi*
Dr. Öğr. Üyesi Fatma Gül ALTIN - *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi*
Dr. Öğr. Üyesi Gökhan KALAĞAN - *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi*
Dr. Öğr. Üyesi Mevlüt GÜLMEZ - *Akdeniz Üniversitesi*
Dr. Öğr. Üyesi Nermin ÇAKMAK - *Atatürk Üniversitesi*
Dr. Öğr. Üyesi Ömer KEMİKSİZ - *Bartın Üniversitesi*
Dr. Öğr. Üyesi Sema SARI - *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi*
Dr. Öğr. Üyesi Sevinç ÖLÇER - *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi*
Dr. Öğr. Üyesi Yusuf ŞAHİN - *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi*
Dr. Öğr. Üyesi Tolga Çakmak - *Hacettepe Üniversitesi*
Dr. Öğr. Üyesi Pınar BACAĞSIZ - *İstanbul Esenyurt Üniversitesi*

İÇİNDEKİLER - CONTENTS

ARAŞTIRMA MAKALELERİ - RESEARCH ARTICLES

PEDAGOJİK FORMASYON EĞİTİMİ ALAN ÖĞRENCİLERİN ÇEVREYE YÖNELİK DAVRANIŞ VE DÜŞÜNCELERİNİN CİNSİYETE GÖRE İNCELENMESİ - INVESTIGATING THINKING AND BEHAVIORS OF THE STUDENTS ATTENDING PEDAGOGICAL TEACHER CERTIFICATE PROGRAM ABOUT THE ENVIRONMENT ACCORDING TO GENDER VARIABLE 284-492
Nazmi DURKAN

ÇOK ULUSLU ŞİRKETLERDE KURUMSAL KURAMIN ÖNGÖRDÜĞÜ MEŞRUIYET KAZANMA VE EŞBİÇİMLİLİK ÇABALARINA KOŞUL BAĞIMLILIK KURAMI AÇISINDAN BİR BAKIŞ - AN OVERVIEW FROM THE CONTINGENCY THEORY PERSPECTIVE ON LEGITIMIZATION AND ISOMORPHISM EFFORTS ENVISAGED BY INSTITUTIONAL THEORY IN MULTINATIONAL CORPORATIONS 293-315
Cem ŞEN

BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİNDE İÇ KONTROL SİSTEMİNİN UYGULANMA DÜZEYİ - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY APPLICATION LEVEL OF INTERNAL CONTROL SYSTEM 327-365
Mehmet TEPELİ, Hüseyin ÇİÇEK

BARIŞ MANÇO ŞARKILARININ VİKTOR FRANKL PSİKOLOJİ EKOLÜ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ - EVALUATION OF BARIŞ MANÇO SONGS IN TERMS OF VICTOR FRANKL PSYCHOLOGY SCHOOL 378-395
Uğur KESKİN

TÜRKMEN TÜRKÇESİNDE FİİLLERDEN YAPILAN KİŞİ ADLARI - PEOPLE'S NAMES DERIVED FROM VERBS IN TURKMEN TURKISH 396-403
Ahmet KAYASANDIK

KENTSEL SU YÖNETİMİ VE SUYUN FİYATLANDIRILMASI: MERZİFON İLÇESİ ÖRNEĞİ - URBAN WATER MANAGEMENT AND WATER PRICING: THE CASE OF MERZIFON DISTRICT 404-420
Selim ARMUT

TÜRKİYE'NİN SAĞLIK GÖSTERGELERİ AÇISINDAN KÜMELENMESİ VE PERFORMANS ANALİZİ - AGGREGATION AND ANALYSIS OF PERFORMANCE IN TERMS OF TURKEY'S HEALTH INDICATORS 421-452
Hande EREN, Nuri ÖMÜRBEK

KÜLTÜRDİL BİLİM VE ÇEVİRİ BAĞLAMINDA ALMANCA DEYİMLERİN ÇEVİRİSİNE BİR BAKIŞ - A VIEW OF THE TRANSLATION OF GERMAN EXPRESSIONS IN THE CONTEXT OF CULTURAL LINGUISTICS AND TRANSLATION 453-463
Aykut HALDAN, Sibel TUNA

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK, SÜRDÜRÜLEBİLİR GİRİŞİMCİLİK VE TÜRKİYE'DE SÜRDÜRÜLEBİLİR GİRİŞİMCİLİK - SUSTAINABILITY, SUSTAINABLE ENTREPRENEURSHIP AND SUSTAINABLE ENTREPRENEURSHIP IN TURKEY 464-483
Abdullah BALLI

İNTERNET ALIŞVERİŞLERİNDE ALGILANAN RİSKİN SATIN ALMA DAVRANIŞINA ETKİSİ:
ANKARA İLİNDE BİR ARAŞTIRMA - THE EFFECT OF PERCEIVED RISK IN INTERNET SHOPPING
ON PURCHASING BEHAVIOR: A RESEARCH IN ANKARA 484-502
Funda YILMAZ, Nil Esra DAL

TÜRKİYE'DEKİ KURUMSAL AÇIK ERİŞİM ORGANİZASYONLARININ YÖNETİŞİM
UYGULAMALARININ DEĞERLENDİRİLMESİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA - A RESEARCH ON THE
ANALYSIS OF THE GOVERNANCE PRACTICES OF THE CORPORATE OPEN ACCESS
ORGANIZATIONS IN TURKEY 503-529
Orhan ALAV

ULUSAL YAZINDA OYUN TEORİSİ ÜZERİNE GENİŞLETİLMİŞ BİR LİTERATÜR TARAMASI - AN
EXPANDED LITERATURE REVIEW ON GAME THEORY IN NATIONAL LITERATURE 530-549
Esratur DEMİRCİ

ÜRÜN ADAPTASYONU İLE İHRACAT PERFORMANSI ARASINDAKİ İLİŞKİ: MOBİLYA, HAZIR
GİYİM VE DERİ SEKTÖRÜ ÜZERİNDE BİR ARAŞTIRMA - THE RELATIONSHIP BETWEEN
PRODUCT ADAPTATION AND EXPORT PERFORMANCE: A RESEARCH ON THE FURNITURE,
READY-TO-WEAR, AND LEATHER SECTORS 550-579
Fuat ÖZ, Alparslan ÖZMEN

TIBBİ PAZARLAMANNIN REÇETELENDİRME KARAR SÜRECİNE ETKİLERİ ÜZERİNE SİSTEMATİK
BİR YAZIN TARAMASI - A SYSTEMATIC REVIEW OF THE EFFECTS OF MEDICINE MARKETING
ON PRESCRIBING DECISION PROCESS 580-590
Agah BAŞDEĞİRMEN

CİNSİYET BAĞLAMINDA İLETİŞİM KALİTESİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLERE YÖNELİK ALGILAR:
YÖNETİCİLER KAPSAMINDA BİR ARAŞTIRMA - PERCEPTIONS ON THE FACTORS AFFECTING
THE QUALITY OF COMMUNICATION IN THE CONTEXT OF GENDER: A RESEARCH COMPRISING
MANAGERS 591-602
Şehriban AYGÜN, Nezh Metin ÖZMUTAF

VARDİYALI ÇALIŞMA SİSTEMİNİN ÇALIŞANLARIN İŞTEN AYRILMA NİYETİNE ETKİSİ
ÜZERİNDE İŞ YAŞAM DENGESİNİN ARACILIK ROLÜ - THE MEDIATING ROLE OF THE WORK-
LIFE BALANCE IN THE EFFECT OF THE SHIFT-WORK SYSTEM ON THE TURNOVER INTENT
..... 623-641
Mine DEĞİRMENCİOĞLU, Sezai ÖZTOP

DERLEME MAKALESİ - COMPILATION ARTICLE

GÖSTERİŞÇİ TÜKETİM ÖRNEĞİ OLARAK POTLAÇ KÜLTÜRÜ VE GÜNÜMÜZÜN KÜRESEL
KAPİTALİST DÜNYASINDAKİ YANSIMALARI - POTLATCH CULTURE AS AN EXAMPLE OF
CONSPICUOUS CONSUMPTION AND THEIR REFLECTIONS IN TODAY'S GLOBAL CAPITALIST
WORLD 603-622
İsmail KİTAPCI

KONFERANS BİLDİRİLERİ - CONFERENCE PROCEEDINGS

8. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN YAZILI ANLATIM BECERİLERİNDE YER VERDİĞİ ANLATIM
TEKNİKLERİ İLE DÜŞÜNCEYİ GELİŞTİRME YOLLARI - THE WAYS OF THINKING DEVELOPMENT
WITH EXPRESSION STYLES LOCATED IN THE WRITTEN EXPRESSIONS OF THE 8TH GRADE
STUDENTS 316-326
Yıldız YENEN AVCI

KİTAPLAŞTIRILAN ÇİZGİ YAYINLARIN EĞİTSELLİĞİ ÜZERİNE BİR İNCELEME - AN
INVESTIGATION ON THE EDUCATIONALITY OF BOOKS OF CONVERTED CARTOON 366-377
Çiğdem ÇAM TÜRKAN

TÜRKMEN TÜRKÇESİNDE FİİLLERDEN YAPILAN KİŞİ ADLARI

PEOPLE'S NAMES DERIVED FROM VERBS IN TURKMEN TURKISH

Ahmet KAYASANDIK¹

Öz

Milletlerin çocuklarına ad verme gelenekleri ve usulleri farklıdır. Türk kültüründe kişinin adı, onun kaderiyle ilgili olduğu için adların seçimine özen gösterilmiş, çocuklara ad verme gelenekleri çok eski devirlerde oluşmaya başlamış ve bazı değişikliklerle günümüze kadar ulaşmıştır. Türkmen Türklerinin tarihî süreçte yaşadıkları siyasi ve dinî değişiklikler, onların ad verme âdetlerini etkilemiştir. Kişi adları üzerinden de Türk kültürünün yansımalarını, Orta Asya'daki inanışları, İslam'ın etkisini ve Sovyet baskısını anlamak ve sosyolojik değişiklikleri izlemek mümkündür. Türkmen Türkçesinde fiillerden yapılan kişi adlarıyla ilgili bu çalışmada, yaklaşık 7000 kişi adından 901'inin fiillerden yapıldığı tespit edildi. Bunların 76'sı kız adı, 29'u hem erkekler hem kızlar için ortak olarak kullanılan kişi adıdır. Erkek çocuklarına verilen fiil kökenli isimlerin sayısı ise 796'dır. Türkçedeki bazı yapım eklerinin özellikle sıfat-fiil yapma eklerinin kişi adları türetmede de kullanıldığı görülmektedir. İncelememizde on adedi yapım eki, dokuzu fiilimsi ve dördü kiplik olmak üzere toplam yirmi üç şekil tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Ad Bilimi, Antroponim, Türkmen Kişi Adları, Fiillerden Yapılan Kişi Adları.

Abstract

The tradition and method of giving names to children differ from nation to nation. In the Turkish culture, since the name of a person is related to his/her fate, the selection of names has been done with care. The political and religious changes experienced by the Turkmen Turks in the historical process have affected their names. It is possible to understand the reflections of Turkish culture, the beliefs in Central Asia, the influence of Islam and the Soviet pressure, and follow sociological changes via them. In this study about people's names in Turkmen Turkish, it has been found that 901 of the 7000 names were derived from verbs. 76 of these are female names and 29 of them are used for both boys and girls. The number of verb names given to boys is 796. It is seen that some derivational affixes, especially participle suffixes, in Turkish are also used in the derivation of people's names. In this study, a total of 23 forms were found out of which ten were derivational affixes, nine were verbal nouns and four were modal verbs.

Keywords: Onomatology, Anthroponomy, Turkmen People's Names, Names Derived From Verbs.

¹ Dr., Abdullah Gül Üniversitesi, kayasandik@gmail.com

1. GİRİŞ

Kişi adları bir toplumun yaşam biçimini, gelenek ve göreneklerini, kültürünü, ekonomik gelişim seviyesini, siyasi tarihini, bir bütün olarak uygarlık seviyesini gösteren özellikler taşır. Bu nedenle kişi adları, bulunduğu coğrafya üzerinde yaşayan uygarlıklar ve en önemlisi coğrafyanın yaşadığı kültürel ve siyasi süreç hakkında araştırmacıya değerli bilgiler verir (Kanbolat, 2015, s. 133).

Milletlerin çocuklarına ad verme gelenekleri ve usulleri farklıdır. Türk kültüründe kişinin adı, onun kaderiyle ilgili olduğu için adların seçimine özen gösterilmiş, çocuklara ad verme gelenekleri çok eski devirlerde oluşmaya başlamış ve bazı değişikliklerle günümüze kadar ulaşmıştır. Ad verme, başlangıçta sadece ayırt edici nitelikteyken zamanla sıradan bir adlandırmanın ötesine geçip çeşitlenmiş, zenginleşmiş ve önemli bir kültür unsuru olmuştur. Millî ruhu, dinî inancı, huzurlu ve rahat yaşama isteğini, yaşananları yeri, sosyal olayları, mertliği, yiğitliği, kahramanlığı, güzelliği, sadakati, vefayı, saygıyı, sevgiyi, inceliği, estetik duyguları, zekayı, ilmi, uygarlık düzeyini, doğayı, zamanı, geleneği ve benzerlerini yansıtmıştır. Sözlü ve yazılı metinlerimizde ad vermeyle ilgili çok sayıda örnek bulmak mümkündür. Mesela Oğuz Kağan destanında ve Dede Korkut hikâyelerinde de geçtiği gibi eski Türklerde çocuk doğar doğmaz ona bir ad verilmez (adsız), o adını kendi kazanır veya onun niteliğine uygun bir ad daha sonra verilir. Bilge insanların, saygın kişilerin ve aile büyüklerinin çocuğa ad koymasına geleneği de çok eskilere dayanmaktadır. İslamiyetin kabulüyle birlikte dinî isimlerin ve din büyüklerinin adlarını vermek de bu kültürde yerini almış, İslamiyet anne ve babaya çocuğuna güzel bir isim koyma vazifesini de yüklemiştir.

Ataniyazov (1992, s. 14-19), sözlüğüne aldığı kişi adlarını; ana Altaycadan, eski Türkçeden, Arapçadan, Farsça-Tacikçeden, Rusçadan ve Ekim devriminden sonra verilenlerden olmak üzere altı gruba ayırmanın uygun olabileceğini belirttiğinden sonra Türkmenlerde çocuğa ad vermeyle ilgili geleneklerden bahseder. Buna göre babalar veya analar çocuklarına ad koyarken kendi babasının veya anasının adını vermeyi tercih ettiği gibi çocuğun uzun ömürlü olması dileğini yansıtan isimler seçmekte ya da yeni isimler vermektedirler. Çocuğun kaçınıcı olduğu, onun doğum zamanı, doğum şartları ve doğum yeriyle ilgili isimler koymak da Türkmen geleneklerindedir. Çocuğun vücudundaki bazı nitelikler de ona ad verirken gözetilen hususlardan biridir. Nitekim, Gönüllü (1988, s. 50), “Korkut Ata”nın da alplerin isimlerini verirken onların bedenî ve içtimai hususiyetlerini göz önünde bulundurdıklarından bahseder. İkiz çocukların her ikisi de erkekse Yusup - Ahmet, Ömer - Osman, Hasan - Hüseyin, Hıdır - İlyas; bir erkek diğeri kız ise Ahmet - Mahım, Tahır - Zöhre, Yusup - Zılıha, Fatma - Hasan ve her ikisi de kız ise Aşe - Patma, Alma - Hurma, Altın - Kümüş, Alma - Nar gibi isimler vermek de âdettendir. Son yıllarda bu isimlerin yanında Dünya - Parahat, Dünya - Rahat, Gözel - Mekan; üçüzler için Dünya - Abat - Dursun, Cahan - Abat - Gerek gibi isimler de kullanılmaktadır.

Türkmenistan SSC'de de Ekim ihtilalini öven İnkılâp, Azat, Parahat (Barış), Mir, Rahat, Vatan, Vakitgeldi, Oktyabr (Ekim) gibi adlara rastlanılmıştır. Stalin döneminde ise ağır sanayi hamlesinin bütün SSCB'yi ayağa kaldırmasından sonra Türkmenistan SSC'de çocuklara Traktör, Maşın (Araba), Ekskavatör, Kolhoz, Kolhozdukdı, Dohod, Pampa (Pompa), Zavod (Fabrika), Ferma (Firma) adları takılmıştır (Kanbolat, 2015, s. 133).

Çocuğa soyadı veya baba adının kullanılmadığı dönemlerde iki ya da daha fazla sözden oluşan birleşik isim koyma âdeti de vardı. Bu biraz da zaruretten kaynaklanmaktaydı. Şöyle ki âdet olduğu üzere mesela Sapar (Sefer) ayında doğan çocuklara bu ad verildiğinde aynı yerde çok fazla adaş olunca bunları ayırt etmek için bu ismin arkasına Berdi, Gulı, Durdı, Mırat, Bibi, Gül gibi kelimelerden biri getirilerek

adaşların sayısı epeyce azaltılmıştır. Böylelikle kısa ve Berdimuhammetnazar, Çarıyarberdi, Çarıyargulı, Aydolangül gibi uzun adlar ortaya çıkmıştır. Soyadı kullanılmaya başladıktan sonra böyle uzun adlara da ihtiyaç kalmamıştır.

Büyük fonetik farklılıklar sayılmazsa Türkmenlere verilen çoğu isim, diğer Türkî halklara verilen isimlerle benzerdir. Diyalekt farklılıklarına Oraz (Oruç) - Rozi, Anna (Cuma) - Adna, Adı (Ersarı ağzı), Anda (Karadaşlı ağzı), Arna (Sarı ağzı) örnekleri verilebilir. Diğer bir husus ise çoğu ağızda erkeklere verilen bazı adların kimi ağızlarda kızlara da verildiğine rastlanmaktadır. Mesela Sarı ağızda Begenç adı, Begenç ve Yazbegenç şeklinde kızlara da konulmaktadır.

Sevgiyi, sevimliliği bildirmek için çocuk adlarına (Ruslardaki Mihail - Mişa, Nikolay -Kolya, Vladimir - Vova gibi kullanışlara benzer şekilde) +cA, +cIk, +Aş, +(I)ş, +Av gibi eklerle can, ballı, guzu (kuzu) kelimelerin eklendiği, uzun adların (Nurmırat > Numat, Gurbandurdi > Gubi, Seyitmırat > Seyti gibi) kısaltıldığı, bunların kişinin gerçek adına dönüştüğü örneklerin sayısı da az değildir.

Stavropol Türkmenlerinde ise komşu Türklerdeki ad vermelerin etkisiyle birleşik isimlerdeki ilk heceden sonra +AkAy, +Ay gibi ekler getirilip diğer kısmın atılması şeklinde farklı bir durum da görülmektedir: Pirmuhammet > Pirekey, Orazmuhammet > Orakay, Çerşenbe > Çerşey gibi.

Eskiden soyadı olmadığı için soyadı yerine baba adı (kadınlarda eşinin adı) kullanılırdı. Tarihî metinlerde soyadı yerine Annaberdi Salır, Gurbangeldi Çovdur, Bahadır Göklen gibi boy adlarının kullanılışına rastlanmaktadır.

Arapların Orta Asya'yı almalarından sonra çoğu âlim, şair ve yazar, Araplardaki gibi doğduğu yere nispetle Al-Farabi, Al-Mervezi (Marlı), An-Nesevi (Nusaylı), Al-Horezmi, Az-Zamahşarı gibi soyadı almışlardır.

Yakın zamanlarda ise çocuğun nüfus kaydı katı kurallara göre yapıldığı için dede adından soyadları ve baba adını (otçestvo) almak âdet oldu. Soyadları Rus ad bilimi esaslarına göre soyadı yapan -ov, -ev (kadınlar için -ova, -eva), baba adları ise -oviç, -eviç (kadınlar için -ovna, -evna) ekleriyle yapıldı. Son zamanlarda çoğu Türkmen -ov, -ev ekini isimlerinde kullanmayı kabul etmiyor.

Bunlardan başka çocuklara verilen adlar, oğlan veya kız çocuk isteğini ifade eden isimler, millet/boy adı, çocuğun doğduğu yerin adı, günün/ayın adıyla ilgili da olabilmektedir. Böyle bir âdet halen mevcuttur.

Türkmenistan 27 Ekim 1991 tarihinde bağımsızlığını ilan ettikten sonra millî değerlere sahip çıkma sürecinin ivme kazanmasıyla kişi adlarında da öze dönüşün yansımaları görülmeye başlamıştır.

Türkmen kişi adları içerisinde fiillerden yapılanların sayısı da oldukça fazladır. Bu isimler, yapım ekleriyle ve çekim yapılanlar olmak üzere iki ana gruba ayrılarak aşağıda sıralandı:

2. FİİLLERDEN YAPILAN KİŞİ ADLARI

Türkmen Türkçesinde fiillerden yapılan kişi adlarıyla ilgili bu çalışmada Soltanşa Ataniyazov'un "Türkmen Adam Atlarının Düşündürüşlü Sözlüğü" adlı eseri esas alındı. Sözlükteki 7000 civarındaki kişi adından 901'inin fiillerden yapıldığı tespit edildi. Yaklaşık olarak yedi kişi adından birinin fiil kökenli olması oldukça dikkat çekicidir. Bu adlardan 29'u hem erkekler hem kızlar için ortak olarak kullanılan isimlerdir. Kız çocuklarına verilen fiil kökenli isimlerin sayısı 76 iken erkek çocuklarına verilen fiil kökenli

isimlerin sayısı 796'dır. Rakamlardan da açıkça anlaşıldığı üzere fiil kökenli isimler, büyük bir çoğunlukla erkek çocuklarına ad olarak verilmiştir.

2.1. Fiilden Fiil Yapma Ekleriyle Türetilenler:

-(**D**)l- : Açıl, Açılbay, Açıldı, Açıldurdu, Açılıgöl, Açılmırat, Satıl

-(**U**)t: Gorkut

2.2. Fiilden İsim Yapma Ekleriyle Türetilenler:

-ç: Akbegenç, Begenç, Dayanç, Guwanç, Ogulbegenç, Söyünç

-(**I**)ç: Gılıç. *Kılıç* kelimesinin kökeni hakkında etimolojik kaynaklarda yeterli bilgi ve birlik bulunmamaktadır. Nişanyan, *kılıç* maddesinde "Eski Türkçede *kıl*- işlemek +İç" tahlilini yapar. *Kıl*- fiilinin eski Türkçede "yapmak, yaratmak" anlamlarında olduğunu söyledikten sonra "*kılıç* ve *kılağ*ı sözcükleri, fiilin asli anlamının 'işlemek, demirci işliğinde çalışmak' olabileceğini gösterir" şeklinde not düşer. Gülensoy (2007: 508) ise "<kıl+(ı)ç" şeklinde gösterir. Kelimenin türemiş olma ihtimali değerlendirildiği için hem "Gılıç" adı hem bu adla birleşik isim yapısında kurulan kişi adları buraya alındı:

Gılıç+isim: Gılıçberdi, Gılıçbibi, Gılıçcan, Gılıçdursun, Gılıçgeldi, Gılıçgulu, Gılıçgurban, Gılıçmämmet, Gılıçmırat, Gılıçmuhammet, Gılıçnazar, Gılıçnepes, Gılıçniyaz, Gılıçtagan, Gılıçtuvak, Gılıçyaz.

İsim+gılıç: Akgılıç, Annagılıç, Arnagılıç, Artıkgılıç, Aşırılıç, Babagılıç, Baygılıç, Bayramgılıç, Cumagılıç, Çarılıç, Çayırılıç, Deryagılıç, Dövtügılıç, Dövrangılıç, Esengılıç, Ezizgılıç, Gurbangılıç, Gurtgılıç, Hacıgılıç, Hallıgılıç, Hangılıç, Hıdırgılıç, Hocagılıç, Magtımgılıç, Mämmetgılıç, Meñligılıç, Meretgılıç, Mıratgılıç, Misgingılıç, Mollagılıç, Muhammetgılıç, Nazargılıç, Nedirgılıç, Nıyazgılıç, Nurgılıç, Orazgılıç, Ödegılıç, Övezgılıç, Özbekgılıç, Pehmangılıç, Pirgılıç, Receptgılıç, Rozıgılıç, Sähetgılıç, Sarıkgılıç, Seyitgılıç, Şagılıç, Tagangılıç, Tahırgılıç, Tekegılıç, Tuvakgılıç, Uzgılıç, Yazgılıç, Yusupgılıç.

-**gan**: Yayılğan

-**gIn**: Coşgun, Daşgın

-**i**: Aydolı

-(**A**)k : Aybölek, Bağırak, Baylak, Bölek, Orak, Öwelek

-(**D**)k : Artık, Dileg, Gowşak, Işık, Kertik, Kürşük, Putak, Yumuk, Yüwrük

Artık+isim: Artıkalı, Artıkbay, Artıkıbibi, Artıkıbike, Artıkıcemal, Artıkıgözel, Artıkıgulu, Artıkıgurban, Artıkımet, Artıkımırat, Artıkımuhammet, Artıkınazar, Artıkıniyaz, Artıkınur, Artıkıgoraz, Artıkısapar, Artıkıtäç, Artıkıveli

-(**I**)m: Yaylım

-(**A**)r: Söwer

-(**u**)t: Gowşut

-(**A**)v: Saylav

-**mır**: Yagmır

2.3. Fiilimsilerle Yapılan Kişi Adları

2.3.1. İsim-Fiillerle Yapılan Kişi Adları

-**mAk**: Esmek, Goşmak, Köşmek, Küşmek

-(İ)ş / -(U)ş: Yeñiş, Gültüş, Tirkeş

2.3.2. Sıfat-Fiillerle Yapılan Kişi Adları

Geçmiş zaman sıfat-fiilleriyle yapılan kişi adları

-mİş / -mUş: Alamış, Durmuş, Gutulmuş

-dİk: Begendik, Doyduk, Doydukgül, Gönendik, Sövündük

Geniş zaman sıfat-fiilleriyle yapılan kişi adları

-(A)k: Gülek

-An: Beren, Coşan, Doyan, Duran, Akgoyan, Allaberen, Atbakan, Aydogan, Ayduran, Aygören, Duranay, Duranaygül, Duranbibi, Duranbike, Durangül, Durannıyaz, Gapan, Geleken, Gelen, Gezen, Gorgan, Gülen, Hangelen, Hocaberen, Hocagelen, Hudayberen, Ogulberen, Ogulduran, Övezgelen, Pökren, Yalkan, Yaylan, Yayradan, Yemşeren

-(A)r: Böker, Çapar, Atçapar, Atbakar, Dañatar, Gaynar, Geler, Gonar, Izbasar, Konar, Orunbasar, Taymar, Yaşar, Yeter, Yetergül, Yovbasar, Keykerbibi, Keykerbike, Keykergözel, Keykergül

-mAz: Almaz, Dönmez, Gerekmaz, Gıymazgül, İtalma, Ölmez, Solmaz, Taymaz

2.3.3. Zarf-Fiillerle Yapılan Kişi Adları

-(İ)p: Sayıpberdi, Yalkap

2.4. Kipliklerle Kurulan Kişi Adları

2.4.1. Bilinen Geçmiş Zaman Ekiyle Yapılan Kişi Adları

Gül ve Hazar (2005, s. 58) makalelerinde *-dl* ekini geçmiş zaman sıfat-fiilleri arasında saymışlardır. *Ayberdi* ismi, *Ayinverdiği* şeklinden kısaltılmış olmalı çıkarımı uygun olmasa gerektir. Korkmaz (2009, s. 172) *girdi, çıktı, uydu, gecekonda, kaptıkaçtı, şıpsıvdi, zıpçıktı* gibi gibi kelimelerde geçmiş zaman ekinin eksiltimli kullanım yoluyla çekimli fiil olma özelliğini yitirerek kalıplaşmış bir yapım eki gibi kullanıldığını belirtir. Bilinen geçmiş zaman ekiyle yapılan aşağıdaki örneklerde bu izaha uygun bir kullanım söz konusu değildir. Çekimli fiilin sona getirildiği kişi adlarının cümle yapısında olduğu da söylenebilir.

-dİ: Aydogdı, Berdi, Boldı, Döndi, Döndigül, Durdı, Garyagdı, Geldi, Gündoğdı, Izbasdı, Nuryağdı, Ogulboldı, Oguldöndi, Ogulsapdı, Tapıldı, Yagdı, Yovbasdı

Aşağıdaki örneklerde de görüldüğü gibi Türkmenler, özellikle *berdi, durdı, geldi* fiilleriyle çok sayıda kişi adı yapmışlardır. Fiillerin başta kullanıldığı örnekler, fiillerin sona kullanıldığı örneklere göre oldukça azdır:

Berdi+isim: Berdialı, Berdibay, Berdigeldi, Berdigurban, Berdimämmet, Berdimet, Berdimırat, Berdimuhammet, Berdinazar, Berdinepes, Berdiniyaz, Berdinur, Berdisähet, Berdişükür, Berdiyar

İsim+berdi: Agaberdi, Akberdi, Allaberdi, Annaberdi, Arberdi, Arnaberdi, Aşırberdi, Ataberdi, Ayberdi, Azimberdi, Başıngeldi, Bayramberdi, Bekberdi, Boranberdi, Caparberdi, Cepbarberdi, Comartberdi, Coraberdi, Cumaberdi, Çarıberdi, Çayırberdi, Çınarberdi, Çolukberdi, Dädeberdi, Däneberdi, Daşberdi, Dilegberdi, Dovlatberdi, Dövletberdi, Durdıberdi, Eminberdi, Emirberdi, Esenberdi, Eyeberdi, Eyemberdi, Ezizberdi, Gadırberdi, Gammarberdi, Gapbarberdi, Garberdi, Gayıpberdi, Gılıçberdi, Gılıçgeldi, Gışberdi, Goçberdi, Goşaberdi, Gulberdi, Gurbanberdi, Gurtberdi, Gutlıberdi, Guzıberdi, Güyçberdi, Hacıberdi, Hakberdi, Halapberdi, Halıkberdi, Halımberdi, Hallıberdi, Hanberdi, Haydarberdi,

Hayıtberdi, Hekimberdi, Helimberdi, Hemraberdi, Hıdırberdi, Hocaberdi, Hocamberdi, Hudayberdi, Hümmetberdi, İklimberdi, Imamberdi, İlberdi, İmanberdi, İsaberdi, İşanberdi, Kadırberdi, Kakaberdi, Kazıberdi, Kemalberdi, Kerimberdi, Keymirberdi, Kıyasberdi, Kömekberdi, Kuvvatberdi, Kürenberdi, Magtımberdi, Mälükberdi, Mämmetberdi, Merdanberdi, Meretberdi, Meydanberdi, Mıhmangeldi, Mıratberdi, Mirberdi, Mollaberdi, Mövlamberdi, Muhammetberdi, Musaberdi, Mülkberdi, Mürzeberdi, Nazarberdi, Nıyazberdi, Novruzberdi, Nurberdi, Ocarberdi, Ogulberdi, Omarberdi, Orazberdi, Orusberdi, Osmanberdi, Ödeberdi, Ömürberdi, Övezberdi, Pirberdi, Recepberdi, Rehimberdi, Resulberdi, Reyimberdi, Sähetberdi, Salıhberdi, Saparberdi, Satlıkberdi, Sayıpverdi, Saylavberdi, Sazakberdi, Selimberdi, Setdarberdi, Sılapberdi, Soltanberdi, Söyegberdi, Söyünberdi, Suhanberdi, Süleymanberdi, Şaberdi, Şeripberdi, Şıhberdi, Şükürberdi, Täçbayberdi, Taganberdi, Tañrıberdi, Tekeberdi, Temirberdi, Tıllaberdi, Toyberdi, Tuvakberdi, Ulugberdi, Uzberdi, Üzümlerdi, Veliberdi, Yakupberdi, Yalkapberdi, Yañıberdi, Yaylımberdi, Yazberdi, Yolberdi, Yusupberdi, Zamanberdi

Durdi+isim: Durdıalı, Durdiay, Durdıbaba, Durdıbay, Durdıbibi, Durdıbike, Durdıcemal, Durdıgeldi, Durdıgeldi, Durdıgözel, Durdıgüli, Durdıgurban, Durdıgurban, Durdıgül, Durdıhal, Durdıhan, Durdımämmet, Durdımät, Durdımeñli, Durdımeret, Durdımet, Durdımırat, Durdımuhammet, Durdıınabat, Durdıinäz, Durdıınazar, Durdıinäzik, Durdıınepes, Durdıınıyaz, Durdıırecep, Durdıısähet, Durdıısapar, Durdııseyit, Durdııtäç, Durdııtagan, Durdııtuvak, Durdııveli

İsim+durdi: Abraydurdi, Akdurdi, Alladurdi, Altaydurdi, Annadurdi, Arnadurdi, Aşırdurdi, Atadurdi, Aydurdi, Babadurdi, Baldurdi, Ballıdurdi, Başdurdi, Bayramdurdi, Begdurdi, Begençdurdi, Candurdi, Comartdurdi, Coradurdi, Cumadurdi, Çayırdurdi, Çogandurdi, Çolukdurdi, Çoyandurdi, Daşdurdi, Dogandurdi, Dövlëtdurdi, Dövrändurdi, Eklärdurdi, Emindurdi, Emirdurdi, Esendurdi, Ezizdurdi, Garadurdi, Gazandurdi, Gedaydurdi, Gızdurdi, Goçdurdi, Gordurdi, Goşadurdi, Guldurdi, Gurbandurdi, Gurtdurdi, Guzıdurdi, Gücükdurdi, Hacıdurdi, Hakdurdi, Halapdurdi, Halıkdurdi, Handurdi, Hayıtdurdi, Hocadurdi, Hümmetdurdi, İldurdi, İşandurdi, Kakadurdi, Kemaldurdi, Keymirdurdi, Kıyasdurdi, Kolhozdurdi, Kuvvatdurdi, Magtımdurdi, Mälikdurdi, Mämmetdurdi, Meñlidurdi, Meretdurdi, Mıratdurdi, Mirdurdi, Molladurdi, Nepesdurdi, Nıyazdurdi, Nobatdurdi, Ocardurdi, Omardurdi, Orazdurdi, Orundurdi, Osmandurdi, Paltadurdi, Polatdurdi, Sätdurdi, Satlıkdurdi, Selimdurdi, Semetdurdi, Setdardurdi, Söyëgdurdi, Şadurdi, Şeripdurdi, Şıhdurdi, Täçbaydurdi, Tagandurdi, Tecendurdi, Tekedurdi, Temirdurdi, Tirkeşdurdi, Toydurdi, Töredurdi, Ulugdurdı, Ussadurdi, Velidurdi, Yaylımdurdi, Yazdurdi, Yegendurdi, Yolmadurdi, Yusupdurdi

Geldi+isim: Geldıbay, Geldıgılıç, Geldıgurban, Geldıgurban, Geldıhan, Geldımämmet, Geldımırat, Geldımuhammet, Geldıınazar, Geldıınazar, Geldıınepes, Geldıınıyaz, Geldıısähet, Geldııyar

İsim+geldi: Abageldi, Akgeldi, Arnageldi, Arzuvgeldi, Aşırgeldi, Atageldi, Ayazgeldi, Ayıtgeldi, Azatgeldi, Babageldi, Bahtgeldi, Balgeldi, Baygeldi, Bazargeldi, Begençgeldi, Beggeldi, Borangeldi, Cangeldi, Corageldi, Cumageldi, Çarigeldi, Çayırgeldi, Çogangeldi, Çolukgeldi, Çoyangeldi, Dädegeldi, Dänegeldi, Dañgeldi, Deryageldi, Divangeldi, Dolıgeldi, Dosgeldi, Dövlëtgeldi, Dövrangeldi, Durdıgeldi, Emingeldi, Esengeldi, Ezizgeldi, Gadırgeldi, Garageldi, Gargeldi, Giçgeldi, Goçgeldi, Goşungeldi, Govşutgeldi, Gubageldi, Gulangeldi, Gulgeldi, Gurbangeldi, Gurtgeldi, Gutlıgeldi, Guwançgeldi, Guzigeldi, Güyçgeldi, Güyzzgeldi, Hacıgeldi, Hangeldi, Haydargeldi, Hayıtgeldi, Hıdırgeldi, Hoşgeldi,

Hümmetgeldi, İklimgeldi, İzgeldi, İnengeldi, İşangeldi, İtgeldi, Kakageldi, Kanalgeldi, Kasımgeldi, Keymirgeldi, Kıyasgeldi, Kovusgeldi, Kuvvatgeldi, Kürengeldi, Magtımgeldi, Mämmetgeldi, Merdangeldi, Meretgeldi, Mergengeldi, Meydandeldi, Miratgeldi, Mirgeldi, Muhammetgeldi, Mülkgeldi, Mürzegeldi, Nazargeldi, Nepesgeldi, Nıyazgeldi, Nobatgeldi, Novruzgeldi, Nurgeldi, Ogulgeldi, Omargeldi, Orazgeldi, Orusgeldi, Osmangeldi, Ödegeldi, Ömürgeldi, Öregeldi, Övezgeldi, Özbekgeldi, Pelvangeldi, Receptgeldi, Rozıgeldi, Sabırgeldi, Sähetgeldi, Sapargeldi, Satlıkgeldi, Saylavgeldi, Serdargeldi, Setdargeldi, Seyitgeldi, Silgeldi, Soltangeldi, Şageldi, Şähergeldi, Şıhgeldi, Şırgeldi, Täçbaygeldi, Tagangeldi, Tahırgeldi, Taygeldi, Tecengeldi, Tırkeşgeldi, Toygeldi, Tuvakgeldi, Üzümgeldi, Velıgeldi, Yagdıgeldi, Yakupgeldi, Yazgeldi, Yolgeldi, Yovşangeldi, Yusupgeldi, Zamangeldi

2.4.2. Dilek Kipiyle Yapılan Kişi Adları

Dilek kipi teklik ikinci kişi: Ogulbersen

2.4.3. Emir Kipiyle Yapılan Kişi Adları

Emir kipi teklik ikinci kişi: Dolan, Oguldolan

Emir kipi teklik üçüncü kişi: Dursun, Gülsün, Tursun

Dursun+isim: Dursundogan, Dursunay, Dursunbay, Dursunbibi, Dursunbike, Dursuncemal, Dursungözel, Dursungül, Dursunmämmet, Dursunmırat, Dursunniyaz, Dursuntäç, Dursuntuvak, Dursunyaz

İsim+dursun: Cumadursun, Annadursun, Aydursun, Gılıçdursun, Gurtdursun, Kümüşdursun, Meñlidursun, Nıyazdursun, Oguldursun, Orazdursun, Orundursun, Receptdursun, Satlıkdursun, Täçbaydursun, Tagandursun, Yazdursun

Tursun+isim: Tursunay, Tursunbay, Tursunbibi, Tursunbike, Tursungulu, Tursuntaş

3. SONUÇ

Milletlerin çocuklarına ad verme gelenekleri ve usulleri farklıdır. Türk kültüründe kişinin adı, onun kaderiyle ilgili olduğu için adların seçimine özen gösterilmiş, çocuklara ad verme gelenekleri çok eski devirlerde oluşmaya başlamış ve bazı değişikliklerle günümüze kadar ulaşmıştır. Ad verme, başlangıçta sadece ayırt edici nitelikteyken zamanla sıradan bir adlandırmanın ötesine geçip çeşitlenmiş, zenginleşmiş ve önemli bir kültür unsuru olmuştur.

Ortak kültürden kaynaklanması sebebiyle bütün Türkler adları benzerlikler gösterir ve aynı zamanda kültürü yansıması bakımından önemlidir.

Türkmen kişi adları içerisinde fiillerden yapılanların çok sayıda olması dikkat çekicidir. Türkmen Türklerinin çocuklara ad koyma geleneğinde fiillerden yapılan kişi adlarının çoğunlukla erkek adı olduğu görülmektedir. Ataniyazov'un eserindeki 7000 civarındaki kişi adından 901'i fiillerden yapılmıştır. Bunların da 76'sı kız adı, 29'u hem erkekler hem kızlar için ortak olarak kullanılan kişi adıdır. Erkek çocuklarına verilen fiil kökenli isimlerin sayısı 796'dır. Rakamlardan da açıkça anlaşıldığı üzere fiil kökenli isimler, büyük bir çoğunlukla erkek çocuklarına ad olarak verilmiştir. Bu durum dil malzemesi bakımından dikkat çekicidir. Türkçedeki bazı yapım eklerinin özellikle sıfat-fiil yapma eklerinin kişi adları türetmede de kullanıldığı görülmektedir. Bunun yanında bilinen geçmiş zaman ekiyle ve emir kipiyle yapılan kişi adları da tespit edilmiştir. İncelememizde on adedi yapım eki [-(I)l, -(U)t, -ç, -gAn, -gIn, -ı, -(A)k, -(I)k, -

(I)m, -(U)t], dokuzu fiilimsi [-mAk, -(I)ş / -mİş, -dIk, -(A)k, -An, -(A)r, -mAz / -(I)p] ve dördü kiplik olmak üzere toplam yirmi üç şekil tespit edilmiştir.

Fonetik işaretler:

- : Fiil kökü veya gövdesini gösterir.

> : İşaretin açık tarafı kelimenin geldiği biçimi gösterir.

ä : Açık e

ñ : Nazal n

w : çift dudak v 'si

A : Ünlü uyumuna göre a, e

I : Ünlü uyumuna göre ı, i

U : Ünlü uyumuna göre u, ü

KAYNAKÇA

- Alkaya, E. (2001). "Türklerde Ad Verme Geleneği ve Kişi Adları", *Türk Kültürü*, C 39, S 459.
- Ataniyazov, S. (1992). *Türkmen Adam Atalarının Düşündürüşli Sözlüğü*, Aşgabat.
- Eren, H. (1999). *Türk Dilinin Etimolojik Sözlüğü*, Ankara: Bizim Büro Basımevi.
- Erol, Aydil (1992). *Şarkılarla Şiirlerle Türkülerle ve Tarihî Örneklerle Adlarımız*, Ankara: Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yay.: 124.
- Gül, R. ve Hazar, M. (2005). "Kazak Türkçesinde Fiillerle Yapılan Adlar", *Türk Dünyası Dil ve Edebiyat Dergisi*, S 20.
- Gülensoy, T. (2007). *Türkiye Türkçesindeki Türkçe Sözcüklerin Köken Bilgisi Sözlüğü 2 Cilt*, Ankara: TDK Yayınları.
- Kanbolat, H. (2015). "Türkmen Kişi Adları", *Türk Dünyası Dil ve Edebiyat Dergisi*, Güz S 4.
- Keleş, D. (1996). *Türk Adbilimi Bibliyografyası*, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayımlanmamış YL Tezi), Ankara.
- Kıyasova, G. vd. (2016). *Türkmen Dilinin Düşündürüşli Sözlüğü 2 Cilt* Türkmenistanın Ilımlar Akedemiyası Magtulgulı Adındaki Dil ve Edebiyat İnstitutu, Aşgabat.
- Korkmaz, Z. (2009). *Türkiye Türkçesi Grameri Şekil Bilgisi*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Nişanyan, S. *Nişanyan Sözlük*, <https://www.nisanyansozluk.com/?k=kılıç> (5.12.2018).
- Sakaoğlu, S. (2001), *Türk Ad Bilimi I (Giriş)*, Ankara: TDK Yayınları: 780.
- Sümer, F. (1999). *Türk Devletleri Tarihinde Şahıs Adları I-II*, İstanbul: Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı Yayınları.
- Tekin, T. vd. (1995). *Türkmençe-Türkçe Sözlük*, Ankara: Simurg Kitapçılık.
- Tietze, A. (2002). *Tarihî ve Etimolojik Türkiye Türkçesi Lugatı 2 Cilt*, İstanbul: Simurg Kitapçılık.
- Uğur, A. (1991). "Türkmen ve Aşarlarda Ad Verme veya Adlandırma Âdetleri", *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, C 5, S 55.